

MĚSTO

BZENEC

Vydáno u příležitosti

V Ý S T A V Y

S L O V Á C K A

1 9 3 7 v Uh. Hradišti.

Nákladem městské rady. Tiskem knihtiskárny F. Tomečka v Bzenci.

Při zájezdu na

VÝSTAVU SLOVÁCKA

ochutnejte

KVALITNÍ VÍNA:

bzeneckou Lipku

bzenecký Zlatý hrozen

bzenecké červené burgundské

blatnický Roháč

ze sklepů

**VINAŘSKÉHO
DRUŽSTVA V BZENCI**

*ve „SLOVÁCKÉ BÚDĚ”
na výstavišti.*

ROBERT TVARŮŽEK:

VAVŘINECKÁ 1936.

Do budy, mládenci, do ní,
pohárky s Lipkou jak ze zlata zvoní,
a když se dopily, znova se plní!
Fábory lítají, boky se houpají,
záhyby sukni se vlní.
Zahrej nám, muziko, tancovat dncem,
ve Bzenci pod víchem
připijem všem!

Do budy, děvčata, do ní!
Vavřinec kyne vám, voničky voní.
Cimbál už zazvučel, primáš se kroutí,
hmoždíře bouchají, šohaji volají
do kola z révného proutí.
Zachvěl se Starý Hrad, Horních hor lem
ve Bzenci pod víchem
duněla zem!

Pojď sem, brachu, uč se moudrým býti
u skleničky vína, které duhou svítí:
laskáš-li se s ním, tvá křídla rozpoutá,
přebereš-li, mrští tebou do kouta
mezi lidský brak, jenž hoví sváru,
by pan Střídmy v žití suchopáru
nadhlel se a zmoudřel u poháru.

Z DĚJIN MĚSTA BZENEC.

Nejstarší dějiny Bzenec se ztrácejí v temnu minulosti. Osada dostala jméno podle bezového porostu, na němž vznikla. Přemyslovci postavili na příkrém vrchu nad ní hrad, na němž i sídlívali. U Bzenec měli vinice a v hradních sklepech víno. Kolem roku 1230 se stal Bzenec střediskem kraje, jež Přemysl Otakar I. dal své manželce Konstancii věnem, jež papež Řehoř IX. přijal listinou ze dne 10. dubna r. 1231 do ochrany. Na hrad byly přeneseny i krajské úřady, což bylo tržní osadě na prospěch, takže se vyvinula v město. Jan Lucemburský pojišťuje listinou z roku 1330 Markétě manželce svého syna Jana, na hradě a městě Bzenci 5000 kop pražských grošů jako svatební dar. Za markraběte Jana utrpělo město tím, že krajské úřady byly r. 1363 přeneseny do Uh. Hradiště.

Hrad však nepozbyl významu. Zvláště rád zde pobýval dobrodružný markrabě Prokop, jenž r. 1384 dal městu výsady „jako obyvatelé Olomouce, Brna a jiných našich měst mají“. Tyto výsady potvrdil rok nato též markrabě Jošt. Za husitských bouří byl hrad zbořen, město pak bylo od krále Zikmunda nejprve zastaveno a později prodáno a přecházelo potom do majetku rozličných šlechticů, kteří si zbudovali zámek na západní straně města. Popisuje jej urbář z r. 1604. Již tehdy budila pozornost „veliká lípa stojící před vcházením do zámku v rozkošné stromové zahradě“.

Nejdéle — od roku 1588 do r. 1769 — se udržel Bzenec v majetku svobodných pánů Pruskovských z Pruskova, kteří byvše povýšeni do stavu hraběcího, se psali Proskovští z Pruskova. Ze zmíněného urbáře se dovídáme, že tehdy žilo v městě 350 rodin, asi 2000 obyvatel, z nichž bylo na 1600 křesť. a na 400 židů. V té době dostoupil blahobyt v Bzenci vrcholu. Pročítáme-li zápisní knihy z té doby, vidíme, jak veliký majetek měli mnozí měšťani. Důležitým zdrojem obživy bylo vinařství. Bzenecké víno mělo již tehdy chvalnou pověst, jak patrně z toho, že si na bzenecku zakupovali vinice páni a rytíři z celé Moravy.

Avšak počátkem 17. století nastala Bzenci doba nejhorších útrap. Roku 1605 bylo město vypleněno a spáleno hordami Štěpána Bočkaje. I kostel shořel a zvony

se roztavily. Teprve za 8 let byl ze zachované zvonoviny ulit zvon, jenž českým nápisem dosud hlásá zkázu města.

Sotva se město zotavilo, vypukla válka třicetiletá, jež mu zasazovala nové a nové rány. Zvláště za posledních let války bylo obyvatelstvu trpěti nesmírně. Roku 1643 a 1645 se skrývali po několik měsíců na Dúbravě, takže se nekonaly v kostele ani bohoslužby. Potom vypukl mor, jenž tak zuřil, že nebylo radno se s lidmi stýkati. Spousty, způsobené válkou a morem, jsou nejlépe patrný z toho, že r. 1656 bylo v Bzenci toliko 175 rodin.

Teprve koncem 17. století nastaly časy pokojnější a veselejší. Svědčí o tom zápisy v pamětních knihách, jež vypravují příběhy kypící rozpustilou bujností. V té době byl pánem na Bzenci Jiří Kryštof Proskovský, jenž zanechal po sobě památku tím, že za něho byl r. 1699 dostavěn farní chrám. Po něm zdědil panství jeho syn Erdman Kryštof, jenž postavil na pahorku, kde stával hrad, kapli, zasvěcenou sv. Floriánu. Je to pěkná baroková památka, okrasa města i celého kraje. Starý zámek, jenž, jak vidět na dochovaném obraze, se podobal ponurné tvrzi, dal zbourati a zbudoval nový, také ve slohu barokovém. Upravil též zámeckou zahradu, ozdobil ji nádhernými kamennými vázami a mythologickými sochami. Zámku se obdivoval ještě na počátku 19. století topograf Ř. Volný a zvěčnil jej slavný vídeňský litograf Fr. Kunike. Ač bylo město po celé téměř 18. století vyčerpáváno spory s vrchností o Zadní hory a roboty, vinařství přec zkvétalo více než před válkou třicetiletou. Roku 1728 bylo vinic 560 čtvrtí t. j. 340 hektarů. Vinice byly chráněny horenským právem, jež krutě trestalo každý pých v nich spáchaný. Když hrozny začaly zrát, bylo zakázáno nepovolaným do vinic vkročiti. Zákaz byl ohlašován o slavnosti uzavírání hor, jež se konala na sv. Vavřince. Byl to pro Bzenčany svátek. Hrabě Erdman zemřel r. 1753. Po něm zdědil panství jeho syn Leopold, jímž r. 1769 rod Proskovských po meči vymřel. Panství přešlo na jeho sestru Arnoštu Salmovou-Neuburgovou, jež je r. 1806 odkázala hr. Fr. Dietrichsteinovi, od něhož přešlo na Fr. X. Dietrichsteina. Tento je roku 1823 prodal kurfirstu hessensko-kasselskému Vilémovi, jehož syn z morganatického manželství Vilém hr. z Reichenbachu-Lesonic dal barokový zámek zbourat a postavil zámek nynější ve slohu anglické gotiky. Jeho dcera

Pavla, provdaná za prince Alfreda z Löwensteinu, je prodala r. 1917 Ant. Magnisovi. Po světové válce byly pozemky rozděleny, park pustl, kamenné lávky a vázy byly převezeny do parku strážnického a mythologické sochy do parku buchlovského. A přece i zanedbaný park působí zvláště svou památnou lípou jímavě, takže bezděky se ozvou v duši teskné verše Sv. Čecha:

*Pouvadly sadů jeho květy,
stezkou nešelestí kroky žádné.
Mrtvé ticho alejemi vládne . . .
A jen časem zdá se k tobě nésti
smutný šepot o minulém štěstí.*

CTIBOR ŠTASTNÝ:

NÁLEZ DENÁRŮ ÚDĚLNÝCH KNÍŽAT MORAVSKÝCH V BZENCI ROKU 1935.

Jednou z pomocných věd, která nám v mnohém pomáhá seznamovati se s dávnou minulostí, je numismatika. Je to věda, která na základě studia mincí a jiných ražeb podává kulturní obrázek své doby. Co v kov bylo vryto a vyraženo, dá se uchovati po staletí i tisíciletí, zvláště, jedná-li se o kov vzácný, jehož zloba času ani doba nezmění. Oboly a duhovky nalezené v zemi nám dokazují, že těmito kraji vedla cesta obchodní, nebo že v těch končinách bydlil národ s vysokou kulturou. Tak též nálezy římských mincí ukazují na rozlehlost starého římského imperia a cesty kupců ubírajících se k břehům moře baltického za vzácným jantarem.

První kulturu našeho národa prokazují nálezy nejstarších ražeb denárů. Jsou to pravé skvosty ryteckého umění, kde nepatrnými a neumělými nástroji vyzdobeny byly naše první platidla — denáry.

Pisatel těchto řádků byl tak šťasten, že se mu jednou v životě podařilo zachrániti a prostudovati sice malý, ale přec jen velmi zajímavý nález mincí, který pro Bzenec z historického hlediska je velmi důležitý. Roku 1935 po povodních srpnových objevil se v řečišti potoka Syrovínky pařez staré olše. Vadil volnému odtoku vody,

kteřá narážela na protější břeh, jenž se stále sesouval a vyžadoval tudíž opravy. Dělníci, kteří pařez vysekávali, zpozorovali, že při vytrhávání jeho zbytků unikají do vody malinké bílé kotoučky. Byly to drobné stříbrné penízky. Dělník Stanislav Svobodník, bývalý žák pisatele tohoto článku, věděl ze školy o důležitosti takových nálezů a přinesl podepsanému několik na ukázkú. Tak shromážděn téměř celý nález, prostudován a popsán. Bylo zjištěno celkem 8 druhů denárků údělných knížat moravských s tou zvláštností, že jen dva druhy byly dosud popsány a dalších 6 druhů bylo dosud neznámo.

Jsou to:

1. denárek Svatopluka, úděl. knížete olom. (1095 - 1107)
2 kusy 15 mm v prům., váha 0·355 g, Fiala XI. č. 27;
2. týž panovník - 1 kus - prům. 15·5 mm, váha 0·310 g;
3. denár Vladislava I. (1110 - 1113) úděl. knížete olom.
1 kus - průměr 15 mm, váha 0·318 g;
4. denár Otty II. Cerného (1107 - 1110) - (1113 - 1125) úděl.
kníž. olom. 2 kusy - průměr 15·5 mm, váha 0·470 g;
5. denár téhož panov., 5 kusů, prům. 16·5 mm, váha 0·585 g;
6. denár Václava, údělného knížete olom. (1125 - 1130)
1 kus - prům. 16 mm, váha 0·370 g, Fiala XIV. č. 2;
7. denár brněnského mezivládí - 1 kus, prům. 16 mm,
váha 0·370 g;
8. půldenár olom. údělu (s jedné strany němý) asi pod
správou čes. knížete Soběslava (1124 - 1125) 36 kusů
velmi zachovalých, prům. 13 mm, váha 0·376 g.

Penízky byly uschovány ve váčku, který se později rozsypal a vložený do země asi kolem roku 1125-1130. Řečiště potoka tuto do regulace nešlo. Z tohoto lze souditi, že za těch 800 let bylo v těch místech naplaveno 3¹/₂ m hlíny. Jaký vzhled měl náš kraj v těch dobách? Nález nám dokazuje, že byl uložen do země člověkem, který měl styk s majitelem hradu (tedy údělným knížetem neb jeho zástupcem), byl-li již hrad postaven, nebo majitelem dvora, na jehož přímé ose 100 m směrem jižním byl zakopán k olšovému stromu, z něhož zbyl jen pahýl kořene. Původní majitel peněz na památku uchoval penízky od různých údělných knížat, která se vystřídala v rozpětí asi 30 let jen v ojedinělých kusech (Svatopluk, Vladislav, Otta II., Václav a snad Soběslav), a půldenárky olomouckého údělu, kterých bylo nejvíce a nejzachovalejší, dostal asi jako žold nebo nějakou ji-

nou odměnu nebo úplatku. Denáry č. 1. a 6. jsou popsány v díle E. Fiala: „České denáry“, ostatní jsou nově popsány v Numismatickém časopise českoslov. roč. XII. pisatelem těchto řádků. Nález byl rozdělen na tři části a to první část v zastoupení celého nálezů (8 druhů) zůstala v rukou pisatele, druhá část darována zemskému museu v Brně, třetí část dána městskému archivu v Bzenci, 2 kusy jsou v museu v Praze.

JAN GARTNER:

STARÝ HRAD.

Díváš-li se na Bzenec od strany polední sedě na kraji lesa za nádražím, pozoruješ, jak pěkně se usadil v pohodlném závětrí, chráněn od severu pásmem mírných pahorků, posledních to výběžků Chřib, proslulé půdy vinařské. Z pěkného toho pozadí města zrovna uprostřed vyběhl kopec Starý hrad, jehož úbočí tarasy zachycené, bujnými vinohrady porostlé, příkře se svažují do nížiny. Kostelík sv. Floriána, vystavený na vrcholu této přírodou vytvořené rozhledny, je nezbytnou známkou města. Bělá se daleko na jih poutníku, jehož pevná noha do písku nekonečné „Doubravy“ se boří, jehož oko jednotvárným pohledem v suchých porostlinách umdleno, ukazuje mu zelené břehy písečného moře. Shlédneš jej daleko ze Slovenska od Holiče a Skalice, s pomezí výšin karpatských a na západě až s temen Pavlovských hor. Jedeme-li drahou sem, ať už od Kyjova či od Hodonína, vidíme v rozlehlých rovinách směrem k Bzenci, kterak zřetelně se rýsuje profil Starého hradu na modrém pozadí oblohy, jak povyskočil z posledního souvislého, místy značně zprohýbaného hřebenu pahorkatiny chřibské, jejíž přívaly vody rozervalý stržemi divoce zarostlými. Toť pravá oblast vyhlášeného zdejšího vína.

Cesty na vrch Starého hradu vedoucí zatáčejí roklemi od dešťových přívalů hluboce vybranými. Při nich je sklep na sklepě, jeden pěknější a příhodnější druhého. Břehy cest porostlo křoví a nízké stromoví, jimž kynou pěkné průhledy do kraje. Čím výše vystupujeme, tím krásnější a širší panorama zjevuje se zraku, krajinský obraz v nesmírném rámci hrající nescíslnými odstíny zeleně a modři, otvírající ke třem úhlům světa nádherné

perspektivy vzduchové. Vysoko nekonečným blankytem zvolna tiše plují stříbrné oblaky, ze zahrad bzeneckých sálá těžká vůně resed a majoránu, lehkým větříkem a pomezí náš kraj, přes nějž se převalilo tolik béd, leží zde klidně rozprostřen jako oceán po bouři. Utěšené rozhledy! K půlnoci převyšuje starý hrad táhlý hřbet Horních hor, porostlých vinohrady a ovocnými stromy. K polední straně přiléhá k patě jeho úzká, mírně nakloněná rovina, na níž stěsnalo se město do délky od východu na západ.

Na západě vznáší se jako mrak význačný jehlan Pavlovských hor. Zrak letící tím směrem zachycuje se na bílých cestách, lemovaných řadami stromů, místy na skupinách domků, střech a stěn kolem vesských kostelů shrnutých. Tam svérázný Vracov, líbezná Milotice. Na Veselém kopci (419 m) nad Kyjovem zabělají se vysoce položené Stražovice. Pod rozervaný čereň Chřibů tulí se městyš Žeravice, důležité sídlo jednoty českých bratří v 16. století. – Nejzajímavější je však rozhled k východu k vrchům Provodovským a tam, kde klenba nebes hor karpatských se dotýká; hranici zemskou označuje velebný dóm Lopeníka. (909 m) a táblá lysina Javořiny (968 m). Z mnohonásobně rozlehlých nižších hřbetů a pahorků před nimi viděti kapli sv. Antonína nad V. Blatnicí za Uh. Ostrohem, jemuž vévodí památný zámek. Níže ze šesti vyniká bývalý zemanský dvůr Radošov na mírném návrší uprostřed lánů, vlnících se vysokým obilím a nad Tvarožnou Lhotou zřetelně prohlédá Šumárník (399 m) s dopolovic zalesněným vrcholem a valy svého hradiska. Na úpatí posledních povýšenin Karpat celou délkou obrazu od severu k jihu zelenají se širošířé louky „Rubanice“. Řeka Morava vine se jimi klidně sypkými břehy, nescíslnými záhyby a oklikami, místy i mrtvými rameny. V zrcadle jejich líných vod shlížejí se temné houště a obrovské stromy vlhkých lesů. Nad nimi kynou věže veselské a rozsáhlé osady Vnorovy a Zarazice. Za přívozem moravním svítí zámek strážnický bělostnými stěnami; dále uznáme město Skalici na Slovensku. Co jméno, to připomínka historická. To jest tam ta prastará „cesta vyzvědačů“, po níž se později šinuly vozové hradby Žižkovy, vracející se ze slavné výpravy z Uher a opět dvě stě let později smutná, slzami skrápěná silnice vyhnanců našich.

NAŠE LÍPY.

Poutníče, vstup a smekni! Jímavým pohledem díváš se ve změti světla a stínu do šera a hledáš odstup, abys poznal tuto památnou lípu, toto veliké, skoro tisícileté dědictví malého bzeneckého člověka.

Sám zřídka vstoupí sem, aby načerpal nových sil pro práci na poli a ve vinohradě; krušný život nutí jej mysliti na obchod a trhoviště. Tak namátkou vidím Bzenčánka šlapajícího za rozvrzaným kolečkem trakače, jenž se prohýbá pod nákladem různého druhu zeleniny. Na sypkých cestách v borovém lese zařezává se vrzající kolečko hluboko do vlnícího se písku, pot řine se trhovníku s čela, proto si najde k chvílce oddechu vhodné místo pod borovým výstavcem se svatým obrázkem nebo na vršíčku, aby spatřil svého milého Floriánka – neklamný to památník orientační – na klopotných zájezdech za obchodem.

Sloužil vrchnosti, vzpouzel se a narovnával jako každý přišlápnutý tvor; a s ním rostla lípa, trpěla a sdílela jeho nicotnost. V její nádheře, která se šířila po slavnostním okolí zámeckého parku, připravovali se rytířští krasavci k turnaji, aby několika polámanými dřevci získali přízně rozvášněných dam, oblečených v pestré úbory; v těchto barvách zářili na nezkratných a vyšňořených koních i jejich rytířští zbožňovatelé.

Poutníče, jsi tedy v prostředí, od něhož je naše doba velmi vzdálena; však lípa zůstala a ruch, který vířil ve větvích lip, z nichž každá mohla být samostatným stromem, zanikl; ohoz milosrdně zakryla tráva, ve které krtek ryje spokojeně své kopečky. Zasloužený vůkolní klid jest úměrný stáří této prastaré lípy, která dýše plným tepem bujné mladice. Tento klid a harmonie uhostí se také v tvé duši, on odpovídá neznámým výškám jejího života. A tento život – přes rozeklaný a podepřený kmen spudřelým lešením – jest pořád plným jarní a věčně se obnovující síly.

Jen bzučící hmyz, ševelení listí a trsy rašícího květu, kolem něhož oblétají roje včel a dvojice snoubících se páteříčků ruší toto vítané ticho. Jsi-li sám a pohřížíš se do této směsi klidu a síly, jež příroda tak obezřetně řídí, tu zdá se ti být chvílka pod touto lípou tak nepatrnou,

že se s ní dceš pokořen loučiti. Síla této lípy roste z mystických hloubek země a věků do nedobádaných výšin budoucnosti. Nestačíš vjímat tu rozměrnou velikost a posvátnou vznešenost, chtěl bys křičeti, modliti se a vniknouti do tajů, které tvou duši znepokojují. Proč umřel ten výkřik radosti, kde je ten jepičí hymnus jásajícího člověka? Utopil se v obdivu nad nezmarností, velkolepostí, jíž svěruješ také své nejintimnější záchvěvy duše a vzpomínek. Melancholie prostředí je podivným lékem na tvoje choré srdce; jeho tluk skoro umlká a mění se v modlitbu, která na tomto svatém místě až k nebi proniká.

Tato lípa jest stromem života; nezříš před sebou jen mrtvý dóm; je to proudící život, je to krása, je to lítost, pláč i zloba, vzdor i soucit, láska i opovržení, pověst i skutečnost, chudá na přízeň lidí a bohatá dechem věčnosti.

Ta naše lípa prožila s tebou všecko: zajásala nad tvou kolébkou a její šumění smutně zadýchalo i za vážným pohřebním průvodem našich rodů a rodin. Jak se jí odměníš ty, který čekáš na její přežití? Nevíš, kdy se narodila a rád odpočíváš v jejím objetí. Něco z ní žije i v tobě a bude žít i když zmizíš ve tmách věčného stínu.

Proto si jí važ jako strážce, svědka a těšitele. Šetři jejího květu, netrhej s těch ustaralých paží ničeho, aby ses nedopustil svatokrádeže. Ona ti oplatí tvou úctu pilností včeliček a plástem medu a ty se s ní úplně spřáteliš. V tomto znamení budeš se k ní vraceti jako kamarád jdoucí pro potěchu.

Nezapomeň, že je naše, že je tvoje, že je největší a nejstarší lípou v republice, která se dožila po nesčetných strastech a nadějích svobody a samostatnosti. A proto mohl básník o této pamětnici Velké Moravy říci:

Dnes dýšeš radostí, neb hlasy slyšíš známé,
tvá hlava v závratném se opojení točí
a v pohledu tvém chví se údiv dětských očí.
A to už není sen! Vzdor útisku hrot láme,
a píseň svobody z tvé rozeklané lebi
se nese úchvatná a jásající k nebi.

A když jsi opustil začarovaný kruh, jemuž vládne, zastavíš se v prospektu, dnes ovšem zanedbaném. Ale představ si na okamžik krásnou přímou uličku od terasy zámku s rozkošným výhledem přes park do vzdá-

lené kotliny požehnaných polí. Po obou stranách výhledu bylo větvoví stromů přistřiženo a zrak unavený třepatícím se vzduchem spočinul kdesi v mihotavé dálce na vlnící se pšenici a kvetoucí révě. Hned před terasou míjíš louku, která byla jistě kolbištěm rytířských turnajů bývalého zhořelého zámku, postojíš u starých lip a nad žabárnou opustíš dějiště velkopanských zábav, aby ses zadíval na upoceného rolníka v polích obroubených záhony marhulí, třešní a vinorodých vinic.

A úzkou cestičkou přijdeš k družné stařence a sestře naší veliké lípy. Na puklém kameni, který tě německými slovy o ní poučoval, nevidíš dnes písmen a přečteš: Poutníče, já nejsem tak stará jako moje sestra, ale rozhlédni se kolem a spatříš, že stojím na dutém základě.

Tuto stížnost potvrzuje skutečnost. Jako výčitka zní tato věta a je úplně oprávněna, když před sebou vidíš stařenu živořící bez dostatečného zdroje výživných látek k životu. Dosti podmínek k umírání a málo k rozmachu životních sil. Jako zločinec odsouzený k smrti. Již úplně ořezaný, děravý a hmyzem rozežraný kmen třímetrového objemu nese na svém těle ještě šest větví, které se právem hlásí k rozvinutí. Odstraněné lešení zanechalo tu jen nepatrnou podpěru, aby se zachránily poslední zbytky zkomírající slávy. Dvě lavičky vítají tě k odpočinku, abys mohl přemýšlet o nešťastném osudu stromu, který se v tomto umírání dočkal již pěti set let; zázrak! Zdá se ti, že meškáš v pohřební síni, ze které brzo vynesou mrtvého.

Dnes už ani ten sklep, na kterém ji zasadili, nežije: omamoval dlouho kořeny nevinné mučednice. Ryzlink „usehl” – po biblicku řečeno – a bouřlivé šumění šampaňského už dávno vyvanulo.

Opodál rozpadly se skleníky, kde bujela réva s brunátnými hrozny; v nich jako v pilulkách bylo zakleto víno božím čarodějem.

A trochu níže leskne se zlatem hladina rybníka, vlastně luža pokrytá žabincovou patinou a chřesticím palachem. Voda laská se s malým ostrůvkem s keři a stromy. To byl zamilovaný koutek mé chudobné studentské mladosti. Nad kamenou lavičkou stojí doposud rozsodatý platan, do jehož kůry jsem vrýval srdce s jejími iniciálkami.

*x Poutníče, dívaje se kolem
povznáš hned, že nemám tolik let
co moje starší družka,*

Všedno prožívám znova v mysli, ač rozpětí života vše zacelilo: zůstaly jen nepatrné jízvy s melancholickými vzpomínkami, že život žije dál a obnovuje se. I v našich trpících lípách. A to je krásný pocit: všichni chceme žít, trpíce jako ty naše, přece jen nejkrásnější lípy na světě.

BZENEC

(Něco ze samosprávy.)

Bzenec zná každý aspoň podle jména ve vztahu k vinařství, zelenářství a ovocnářství.

Dovolte, aby aspoň několika namátkou vzatými daty byl osvětlen jeho význam v dobách dřívějších, nedávno minulých i dnešních, kdy je snahou všech, aby se zemědělské město stalo současně letoviskem, k čemuž má všechny podmínky.

V první polovici XIII. století objevují se v listinách zmínky o městu Bzenci, které držel v tu dobu rod královský příp. markrabata moravská. – Později ztrácí Bzenec za markraběte mor. Jošta r. 1363 krajské úřady, které přeneseny do Uher. Hradiště a tím přestává býti mocným a vlivným v celé kraji.

Od té doby město utrpělo několikrát různými pohromami. Velkou škodou bylo, že se nedostalo do rukou rodu, který by byl zůstal jeho trvalým držitelem; šlechta, nesídlící na Bzenci, případně neznající vůbec svůj majetek na Slovácku, byla městu chladnou macechou, o město se nestarala a toto také nepodporovala.

Dle spisu obecního rozpočtu z r. 1720 připadla zmíněného roku městu na příjmech částka 1.329 zl. 51 kr. a 2 den., vydáno bylo 1250 zl. 10 kr., takže přebytek se rovnal 79 zl. 41 kr. 2 den.

A to bylo tehdy v městě okolo 170 rodin se stejným počtem osazených domů – 60 jich bylo pustých.

O jedno století později čítá již město 489 domů a více než 2000 obyvatel.

Zajímavost jest porovnání uvedený již rozpočet z první polovice 18. století s obecním hospodařením v prvních dobách popřevratových.

*pohládímne v lidním sloven svým
vidyt říji na sklepe a živorim
beu výživného lůžka.*

V tu dobu měl již Bzenec 4.300 obyvatelů s 820 domy po sloučení s politickou obcí židovskou.

Rozpočet v roce 1920 vykazoval 112.371 Kč na příjmech a 399.326 Kč na výdajích.

Obecní rozpočet měl v r. 1936 v položce výdajové částky Kč 751.309.—, příjmy obnášely Kč 498.966.—, takže schodek Kč 252.343.— bylo třeba krýti 170⁰/₀ přírůžkou k dani čínžovní a 300⁰/₀ přírůžkou ku všem daním ostatním. Mimořádný rozpočet vykazoval částku Kč 1,700.000.

I z těchto několika málo suchopárných údajů možno seznati, do jaké míry se změnilo hospodaření města třeba jen v časovém rozpětí necelých dvou desetiletí, bereme-li toliko ku porovnání dobu porůvratovou.

V Bzenci jevil se vždy citelný nedostatek půdy, ježto značná část katastru jest zalesněna. Uvívalo tudíž obyvatelstvo přiděl půdy drobným zemědělcům a město samo získalo větší komplexy nejen orné půdy, ale i lesa, čímž se značně zvýšil trvalý výnos z vlastního majetku obce.

Dnes má město více jako 4.600 obyvatelů s 1010 domy.

Zemědělský Bzenec mění sice pomalu, ale jistě svou tvářnost, získav několik význačnějších staveb v poslední době.

Svémi vyspělými trhy stojí na význačném místě moravského Slovácka a získá jistě otevřením nové okresní silnice Bzenec—Strážnice, která uskuteční přímé a nejkratší spojení se Slovenskem, což stane se v nejbližších dnech předáním nového mostu přes řeku Moravu veřejnosti.

Město usiluje o další silniční spoje, zdvoukolejením vlárské trati nesporně získáváme.

Možno ještě uvést, že Bzenec v posledním desetiletí, mimo značné výdaje spojené s rekonstrukcí okresní silnice, která se právě v průtahu města provádí, vydal na kanalisaci více jako 450.000.—, na dláždění města a chodníky, stavbu silnic a mostů téměř $\frac{3}{4}$ milionu korun; úřední dům postaven nákladem 615.000 Kč.

Těmito investicemi získalo město nejen na vzhledu, ale i po stránce zdravotní; za spolupůsobení znovu-vzkříšeného okrašlovacího spolku podaří se městu jistě odstraniti zbytek neupravených ploch a v budoucnu uvidíte v Bzenci líbivé trávníčky s lákavými lavičkami ještě ve větší míře.

Aby se mohl Bzenec stát oblíbeným letoviskem, věnovalo město na získání a vybudování koupaliště Kč 300.000.—, takže se může dnes pochlubit zdravotním podnikem v blízkosti lesa s parčíkem a čistoučkou vodou, oddělenou novou zdí od rybníku, který se stává dostaveníčkem milovníků zdravé koupele celého širokého okolí.

V posledním desetiletí postaveno na 150 nových rodinných domů, v nichž je značný počet vhodných místností i pro delší prázdninový pobyt.

Ovšem žádný z návštěvníků, i těch častých, si nedá ujíti, aby si stinným úvozem nezašel na „Starý hrad“ ke kapličce sv. Floriána; každý postojí neb posedí na návrší, obklopeném vinicemi, s tichým Bzencem pod svahem a nechává se okouzlit jedinečným, nádherným rozhledem do kraje.

Nelze upříti, že i čistý, pryskyřicí prosycený lesní vzduch láká i vábí.

V klidu zámeckého parku můžete dumati ve stinném chládku o našich starých lipách, svědkyních zašlých dob. Mnoho zkusily a zažily, zvláště v nejpohnutějších dobách nepřátelských nájezdů a při jiných pohromách v zemi.

I nahodilý návštěvník Bzence neodolá, aby nepoznal kvalitní víno „u pramene“. — V době letní každodenně konané silné trhy na ovoce umožňují nákup téhož pro domácnost i obchod.

Turisté velmi rádi volí Bzenec jako základnu pro své toulky po mor. Slovácku.

U příležitosti návštěvy našeho kraje s bodrým, veselým lidem přijedte též k nám do Bzence, budete srdečně vítáni a odejdete spokojeni, abyste se k nám vraceli častěji.

Věnujte městu Bzenci aspoň půldenní zastávku!

Hromadné návštěvy oznamujte předem městskému úřadu, který vám umožní prohlídku zámeckého parku s lipami, vinic i sklepů.

Využívejte této možnosti v největší míře a přesvědčte se, jak se Bzenec na „Slovácké výstavě“ reprezentuje.

A. V.

*Obecní tajemník
Ant. Válka*

PIHY, VYRÁŽKY,
JATERNÍ SKVRNY
zaručeně odstraní
B Z E N E C K Á

MAST

proti vadám pleti

LÉKÁRNA
U MARIE POMOCNÉ
BZENEC

Bzenecký čaj

proti žlučovým kamenům

*tyto lehce rozpouští a
zabraňuje jejich opětnému
utvoření.*

Ve slováckých krojích fotografuje
pěkně a dobře

fotograf VRATISLAVSKÝ
BZENEC, Nádražní.

NATĚRAČSTVÍ
A MALÍŘSTVÍ
PÍSMO

BOHUMÍR
ČERNÍN
BZENEC.

FLORIÁN
RUSŇÁK

●
ohýbárna dřeva
pro moderní sedací
nábytek

●
BZENEC,
Morava.

ZALOŽENO 1820

Marka Königsteina synové
BZENEC.

Továrna na okurkové konzervy a kysané zelí.
Producenti sena a vína, velkoobchod zemskými
plodinami a semeny. Pálenice ovoce a les. plodů.

Pošt. spořitelny č. 6.697. Interurb. telefon č. 7.

KOMU

máte svěřiti své

ÚSPORY?

Uložte je do

**SPOŘITELNY
MĚSTA BZENICE.**

Spořitelna znamená

100% jistotu svě-

řených peněz.

Výhodný nákup řiďte na
DROGERII

VÁCLAVA MAŠTALÍŘE

TELEFON 36.

V BZENCI.

NÁBYTEK
od
ČMELÍKA
Z BZENCE

zaručí Vám pohodlné
bydlení.

●
MÍRNÉ CENY.
DOBŘE ZBOŽÍ.

●
*Na výstavišti v Uh.
Hradišti a v závodě
v Bzenci.*

Při návštěvě
výstavy Slovácka
neopomeňte
též navštívit město
BZENEC,
kde si pochutnáte na
dobrém
bzeneckém VÍNĚ
ze sklepů

JOSEFA
ČERNÍNA
V BZENCI.

VEŠKERÉ ELEKTROINSTALACE
A ELEKTROMATERIÁL
levně u fmy

FRANT. NEDVĚDICKÝ
elektrozávod · BZENEC.

SEMENÁŘSTVÍ

Dobrá spolehlivá semena zeleninová koupíte výhodně u fy

THEODOR JAKOB

vývoz zeleniny, okurek, ovoce, semen a zem. plodin
BZENEC (MORAVA).

VÍNO BZENECKÉ
Lipku (ryzlink),
sylvánské, červ.
burgundské a jiné
druhy vlastního
lisování dodají Vám
v nejlepší jakosti

Vojáčkovy
vinné sklepy
vinárna V BZENCI.

TELEFON Č. 50.

*Navštivte nás. Vy-
žádejte si nabídku.*

MODU

VKUS

A LÁCI

u fy

Jan KOZINA

BZENEC.

FRANT. PÍŠTĚK

SEDLÁŘ A ČALOUNÍK

V BZENCI.

NOVÁ CENTRÁLNÍ DROGERIE

Vám nabízí veškeré toaletní zboží, fotopotřeby, barvy, laky, fermeže, strojní oleje vždy čerstvé a levně

MAX VYTONSKÝ
BZENEC, Náměstí.

Václ. **MUSIL**

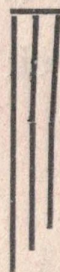
KAMENOSOCHAŘSKÝ

• Z Á V O D

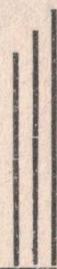
BZENEC,

Nádražní ul.

Hynek Sabl

VÝVOZ OKUREK,
ZELÍ A ZELENINY

V B Z E N C I.

Josef Brázda, Bzenec

obchod koloniálním zbožím a hostinec

Konservování okurek — prodej bzenec-
kých vín vlastního lisování.

OBCHOD UHLÍM, KOKSEM A PALIV. DŘEVEM.

Nejlepší pravé bzenecké
slané, octové a hořčicové

O K U R K Y

B. Janaushek
V B Z E N C I.

Bernard

JÍZDNÍ KOLA
ŠICÍ STROJE
nejlepších značek
obdržíte u fy

Emil Reich
velkoobchod železem,
Bzenec.

●
Výhradní prodej
PNEU MICHELÍN.

Doporučujeme
chvalně známé

JEHNICKÉ
P I V O.

●
Sklad jehnického
piva v Bzenci.
TELEFON 13.

●
Vesměs dobře vyleželá
piva světlá i tmavá.
Rychlá a vzorná
obsluha.

Miroslav Holomek a spol.

STAVITEL

V B Z E N C I.

Ku zhotovení všeho druhu nábytku
i prací stavebních doporučuje se

František Strážnický
strojní stolařství · BZENEC.

KNIHKUPECTVÍ
PAPÍRNICTVÍ

FR. RUTH
BZENEC,
NÁMĚSTÍ.

RUS JAN

*koncesovaná
autodoprava*

BZENEC-
MOR. PÍSEK.

TELEFON
MOR. PÍSEK 6

FRANT. HOŠEK

OBUV · ODĚVY

BZENEC ČÍS. 77.

EISLEROVY VINICE V BZENCI

Vám dodají přírodní

BZENECKÝ
„RYZLINK“

vlastní sklizně.

TISKOPISY

ve vkusné úpravě
za mírné ceny
dodá Vám firma

FRANT. TOMEČEK
KNIHTISKÁRNA V BZENCI

TELEFON Č. 18